

Scenariusz lekcji religii katolickiej dla klas V-VIII Szkoły Podstawowej. Propozycja nr 8
red. A. Kiciński
opracowała dr Joanna Borowicz

Świadkowie wiary... Obrońcy krzyża z Miętneho

I. Założenia edukacyjne

1. Cele ogólne

- zapoznanie z historią obrony krzyża w szkole w Miętne
- przybliżenie potrzeby publicznego wyznawania wiary i stawania w obronie wartości z niej wynikających

2. Treści nauczania – wymagania szczegółowe

WIEDZA

Uczeń:

- definiuje pojęcia: świadek, świadectwo wiary
- wymieni nazwę miejscowości, w której uczniowie podjęli walkę o krzyż w szkole
- na podstawie opowiadania nauczyciela wskazuje powody podjęcia walki o krzyż przez uczniów ZSR w Miętne

UMIĘJĘTNOŚCI

Uczeń:

- wskaże na mapie Miętne i Garwoli
- krótko opowiada historię obrony krzyża w Miętne
- wyjaśni przyczyny strajku uczniów ZSR w Miętne
- tworzy samodzielnie list do absolwentów ZSR w Miętne

POSTAWY

Uczeń:

- nabiera odwagi do publicznego wyznawania swojej wiary
- nie wstydzi się publicznie opowiadać się po stronie wartości chrześcijańskich

3. **Metody i techniki:** rozmowa kierowana, praca ze zdjęciem (prezentacją multimedialną), krzyżówka, porządkowanie informacji w tabeli, film, reportaż radiowy
4. **Środki dydaktyczne:** zeszyt ucznia, mapa Polski lub mapa województwa mazowieckiego, zdjęcia szkoły w Miętnej i stojącego obok szkoły krzyża, kopie załączników 1-3 w ilości odpowiadającej liczbie uczniów w klasie, klej, nożyczki, papier formatu A4, przybory do pisania, projektor, komputer

II. Przebieg lekcji

1. Modlitwa

Nauczyciel zachęca do wspólnej modlitwy. Można to zrobić słowami:

Na początku naszego dzisiejszego spotkania otoczmy naszą modlitwą ludzi prześladowanych za wiarę. Prośmy dla nich o odwagę i wytrwałość:

Ojcze nasz...

2. Sytuacja egzystencjalna

Nauczyciel proponuje uczniom rozwiązanie krzyżówki. Można wprowadzić:

Nasze spotkanie rozpoczniemy od rozwiązania krzyżówki. Dzięki temu odkryjemy słowo – klucz dzisiejszej lekcji.

Rozdaje uczniom kopie siatki krzyżówki (zał. 1) i wyjaśnia, że będzie odczytywał odpowiedzi do haseł, a uczniowie będą wpisywać hasła do siatki. Krzyżówkę można rozwiązywać wspólnie lub zapowiedzieć, że każdy indywidualnie wpisuje kolejne hasła, a w przypadku gdyby okazało się, że ktoś nie wie jakie hasło należy wpisać zostawia puste miejsce. Braki będą uzupełnione podczas sprawdzania poprawności wykonania zadania

1.					Ś	W	I	Ę	T	Y
2.	W	A	D	O	W	I	C	E		
3.				B	I	B	L	I	A	
4.			A	D	A	M				
5.	J	O	R	D	A	N				
6.				W	E	S	E	L	E	
7.			J	A	K	U	B			

1. Np.: Dominik Savio, Stanisław Kostka, Maksymilian Kolbe
2. Miejsce urodzenia Jana Pawła II.
3. Inaczej Pismo Święte
4. Pierwszy człowiek
5. Rzeka, w której Jezus przyjął chrzest
6. Odbywało się w Kanie Galilejskiej
7. Jeden z uczniów Jezusa, brat Jana

Po sprawdzeniu poprawności wykonania zadania nauczyciel nawiązuje dialog z uczniami w oparciu o hasło krzyżówki:

- Kto to jest świadek?
- Gdzie można spotkać świadka?
- Jakie są zadania świadka?

Po zebraniu odpowiedzi nauczyciel podsumowuje:

Podczas naszego dzisiejszego spotkania poznamy wyjątkowych świadków – „świadków wiary”. To młodzi ludzie w wieku od piętnastego do osiemnastego roku życia, którzy mieli odwagę upomnieć się o to, by w szkole, do której chodzili na ścianie wisiał krzyż.

Zapisanie tematu lekcji:

Świadkowie wiary... obrońcy krzyża z Miętneho

3. Zapoznanie z historią i współczesne wyzwania

Następnie nauczyciel umieszcza na tablicy zdjęcie szkoły w Miętne, pokazuje na mapie gdzie znajduje się Garwolin i Miętne, po czym kontynuuje podjęte zagadnienie:

Miętne to niewielka miejscowość, niedaleko Garwolina, na terenie województwa mazowieckiego (w północno-zachodniej części naszej diecezji). To właśnie tu na przełomie roku 1983 i 1984 uczniowie upomnieli się o krzyż w salach lekcyjnych i na korytarzach szkolnych, a kiedy odmówiono im tego prawa podjęli strajk w obronie krzyża. W bliższym zapoznaniu się z ich historią pomoże nam prezentacja multimedialna.

Nauczyciel wyświetla kolejne slajdy i opowiada historię obrony krzyża w Miętne. W czasie projekcji uczniowie uzupełniają kartę pracy (zał. 2).

Na podstawie prezentacji multimedialnej uzupełnij daty lub fakty:

KALENDARIUM WYDARZEŃ W MIĘTNEM	
5.XII.1983	
	Samorząd szkolny wręcza dyrektorowi petycję, w której uczniowie domagają się wyjaśnienia przyczyn zdjęcia krzyży i żądają ich ponownego zawieszenia. Dyrektor zobowiązuje się rozwiązać problem 2.I.1984 (po feriach świątecznych)
9.I.1984	
	Uczniowie na znak protestu rezygnują z uczestnictwa w lekcjach, do czasu rozwiązania problemu
12.I.1984	
	Rodzice przybyli na wywiadówkę ponownie wieszają krzyże w salach lekcyjnych i na korytarzach
21.II.1984	

	Uczniowie rozpoczynają strajk okupacyjny. W godzinach wieczornych oddziały ZOMO blokują młodzieży możliwość dotarcia do kościoła w Garwolinie
27.III.1984	
	Dyrektor informuje uczniów o ustaleniach w wyniku których krzyż zawieszony w czytelni szkolnej, uczniowie mogą przynosić emblematy religijne i kłaść je na ławkach podczas lekcji, wszyscy uczniowie mogą wrócić do szkoły, wobec uczniów i nauczycieli nie będą stosowane represje

Jeśli nie ma możliwości skorzystania z prezentacji można zamiast wyżej wspomnianego zadania po przedstawieniu faktów związanych z obroną krzyża, polecić wykonanie zadania zamieszczonego w załączniku 3.

Rozetnij tabelę, uporządkuj fakty chronologicznie i wklej je do zeszytu we właściwej kolejności:

KALENDARIUM WYDARZEŃ W MIĘTNEM	
9.I.1984	Dyrektor informuje uczniów, że w szkole nie ma miejsca „na formy i treści religijne”
19.II.1984	Rodzice przybyli na wywiadówkę ponownie wieszają krzyże w salach lekcyjnych i na korytarzach
7.III.1984	Uczniowie rozpoczynają strajk okupacyjny. W godzinach wieczornych oddziały ZOMO blokują młodzieży możliwość dotarcia do kościoła w Garwolinie
6.IV.1984	Dyrektor informuje uczniów o ustaleniach w wyniku których krzyż zawieszony w czytelni szkolnej, uczniowie mogą przynosić emblematy religijne i kłaść je na ławkach podczas lekcji, wszyscy uczniowie mogą wrócić do szkoły, wobec uczniów i nauczycieli nie będą stosowane represje
5.XII.1983	Z sal lekcyjnych ZSR w Miętne „znikają” krzyże
12.I.1984	Krzyże ze szkoły w Miętne zostają odwiezione do kościoła w Garwolinie
27.III.1984	Wznowiono zajęcia w szkole dla uczniów, którzy podpisali oświadczenie o respektowaniu świeckiego charakteru szkoły. Bp Jan Mazur podejmuje post o chlebie i wodzie w intencji rozwiązania konfliktu
21.II.1984	Ponowne usunięcie krzyży ze szkoły
19.XII.1983	Samorząd szkolny wręcza dyrektorowi petycję, w której uczniowie domagają się wyjaśnienia przyczyn zdjęcia krzyży i żądają ich ponownego zawieszenia. Dyrektor zobowiązuje się rozwiązać problem 2.I.1984 (po feriach świątecznych)
10.I.1984	Uczniowie na znak protestu rezygnują z uczestnictwa w lekcjach, do czasu rozwiązania problemu

Po zakończeniu pracy należy sprawdzić poprawność wykonania zadania. Następnie nauczyciel kontynuuje wyjaśnienia:

Uczniom walczącym o krzyż w szkole w Miętnej od samego początku towarzyszyła modlitwa i śpiew pieśni i piosenek religijnych. Posłuchajmy jednej z takich pieśni:

Nie zdejmę krzyża z mojej ściany: <https://www.youtube.com/watch?v=fcaIS7UF6hA> [od 1:25 do końca].

Jeśli klasa chętnie śpiewa można zaproponować nauczenie się pieśni. Tekst zamieszczono w załączniku 4. Jeśli nie warto porozmawiać o treści odsłuchanej pieśni:

- O jakich wartościach przypomina tekst pieśni?
- Do czego zachęca?

Po zebraniu odpowiedzi nauczyciel poszerza podjęty wątek:

Uczestnicy obrony krzyża w Miętnej to dziś dorośli ludzie. Posłuchajmy co mówią po latach o tamtych wydarzeniach:

Nauczyciel odtwarza film:

Film z okazji 37. Rocznicy obrony krzyża w Miętnej:

<https://www.facebook.com/zsmietne/videos/film-z-okazji-37-rocznicy-obrony-krzy%C5%BCy-w-mi%C4%99tnem/273970261022861/> [od 39:29 do 44:52]

4. Zastosowanie życiowe

Po projekcji można postawić następujące pytania:

- Co sądzicie o postawie uczniów walczących o krzyż?
- Czego możemy się od nich uczyć?
- Jak możemy ich naśladować?
- Co moglibyśmy (chcielibyśmy) im dziś powiedzieć?

Po zebraniu odpowiedzi nauczyciel proponuje wykonanie ostatniego zadania (praca może być wykonana indywidualnie lub w parach). Jeśli istnieje taka potrzeba należy udostępnić uczniom papier formatu A-4 i przybory do pisania.

Zbierzmy nasze przemyślenia i refleksje i napiszmy list do obrońców krzyża z Miętnej. Listy prześlemy uczestnikom tamtych wydarzeń podczas uroczystości upamiętniających obronę krzyża.

Należy wyznaczyć czas na wykonanie zadania. Po upływie wyznaczonego czasu chętni odczytują swoje prace.

5. Podsumowanie treści

Nauczyciel podsumowuje:

Choć żyjemy dziś w wolnej Polsce wielokrotnie w przestrzeni publicznej spotykamy się z niechęcią do Kościoła, do ludzi wierzących, do znaków i symboli religijnych. Pomyślmy zatem przez chwilę w ciszy:

- Czy mam odwagę przyznać się publicznie do tego, że jestem człowiekiem wierzącym?
- Czy potrafię stanąć w obronie mojej wiary, Kościoła, w obronie krzyża?

6. Notatka

Będą ją stanowić zadania wykonywane podczas lekcji (krzyżówka i karta pracy).

7. Modlitwa końcowa

Nauczyciel wprowadza do modlitwy końcowej:

Podziękujmy Panu Bogu za przykład wiary i przywiązania do wartości, jaki zostawili nam uczniowie z Zespołu Szkół Rolniczych w Miętym. Prośmy, abyśmy podobnie jak oni umieli mężnie wyznawać swoją wiarę, żyć nią na co dzień i bronić jej, jeśli zajdzie taka potrzeba:

Pod Twoją obronę...

8. Ewaluacja – pytania kontrolne

- Wymień najważniejsze fakty związane z obroną krzyża w Miętym.
- Czego uczą nas obrońcy krzyża z Miętnego?
- Jak możemy ich naśladować?

Uwagi: do swobodnej decyzji nauczycieli są wspomnienia uczestników walki o krzyż w szkole są świadectwa opublikowane przez Katolickie Radio Podlasie

Zob np. https://soundcloud.com/user-48589235/sets/40-rocznica-obrony-krzy-a-w-mi?utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing
<https://diecezja.siedlce.pl/> [dostęp 10.05.2024]

Joanna Borowicz, dr – wybitna popularyzatorka nauki, absolwentka Wydziału Teologii KUL, doktor teologii w zakresie teologii moralnej (2001 r. – na podstawie pracy: *Społeczny wymiar wolności w nauczaniu kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski*) oraz katechetyki (2016 r – na podstawie pracy: *Przygotowanie bezpośrednie młodzieży w Polsce do sakramentu bierzmowania. Stan aktualny i perspektywy rozwoju*). Autorka artykułów naukowych, pomocy do katechezy szkolnej i parafialnej (cykl katechez o Słudze Bożym Bp. Ignacym Świrskim: <https://diecezja.siedlce.pl/katechezy-o-sludze-bozym-biskupie-ignacym-swirskim/>, katechezy na Światowy Dzień Chorego: <https://duszpasterstwochorych.pl/aktualnosci/swiatowy-dzien-chorego-konspekty-katechez/>), nauczyciel religii w Szkole Podstawowej nr 2 w Parczewie, wykładowca katechetyki w Instytucie Teologicznym w Siedlcach.

Załącznik 2:

Na podstawie prezentacji multimedialnej uzupełnij daty lub fakty:

KALENDARIUM WYDARZEŃ W MIĘTNEM	
5.XII.1983	
	Samorząd szkolny wręcza dyrektorowi petycję, w której uczniowie domagają się wyjaśnienia przyczyn zdjęcia krzyży i żądają ich ponownego zawieszenia. Dyrektor zobowiązuje się rozwiązać problem 2.I.1984 (po feriach świątecznych)
9.I.1984	
	Uczniowie na znak protestu rezygnują z uczestnictwa w lekcjach, do czasu rozwiązania problemu
12.I.1984	
	Rodzice przybyli na wywiadówkę ponownie wieszają krzyże w salach lekcyjnych i na korytarzach
21.II.1984	
	Uczniowie rozpoczynają strajk okupacyjny. W godzinach wieczornych oddziały ZOMO blokują młodzieży możliwość dotarcia do kościoła w Garwolinie
27.III.1984	
	Dyrektor informuje uczniów o ustaleniach w wyniku których krzyż zawisnie w czytelni szkolnej, uczniowie mogą przynosić emblematy religijne i kłaść je na ławkach podczas lekcji, wszyscy uczniowie mogą wrócić do szkoły, wobec uczniów i nauczycieli nie będą stosowane represje

Załącznik 3:

Rozetnij tabelę, uporządkuj fakty chronologicznie i wklej je do zeszytu we właściwej kolejności:

KALENDARIUM WYDARZEŃ W MIĘTNEM	
9.I.1984	Dyrektor informuje uczniów, że w szkole nie ma miejsca „na formy i treści religijne”
19.II.1984	Rodzice przybyli na wywiadówkę ponownie wieszają krzyże w salach lekcyjnych i na korytarzach
7.III.1984	Uczniowie rozpoczynają strajk okupacyjny. W godzinach wieczornych oddziały ZOMO blokują młodzieży możliwość dotarcia do kościoła w Garwolinie
6.IV.1984	Dyrektor informuje uczniów o ustaleniach w wyniku których krzyż zawisnie w czytelnicy szkolnej, uczniowie mogą przynosić emblematy religijne i kłaść je na ławkach podczas lekcji, wszyscy uczniowie mogą wrócić do szkoły, wobec uczniów i nauczycieli nie będą stosowane represje
5.XII.1983	Z sal lekcyjnych ZSR w Miętne „znikają” krzyże
12.I.1984	Krzyże ze szkoły w Miętne zostają odwiezione do kościoła w Garwolinie
27.III.1984	Wznowiono zajęcia w szkole dla uczniów, którzy podpisali oświadczenie o respektowaniu świeckiego charakteru szkoły. Bp Jan Mazur podejmuje post o chlebie i wodzie w intencji rozwiązania konfliktu
21.II.1984	Ponowne usunięcie krzyży ze szkoły
19.XII.1983	Samorząd szkolny wręcza dyrektorowi petycję, w której uczniowie domagają się wyjaśnienia przyczyn zdjęcia krzyży i żądają ich ponownego zawieszenia. Dyrektor zobowiązuje się rozwiązać problem 2.I.1984 (po feriiach świątecznych)
10.I.1984	Uczniowie na znak protestu rezygnują z uczestnictwa w lekcjach, do czasu rozwiązania problemu

Załącznik 4:

1. Nie zdejmę Krzyża z mojej ściany,
Za żadne skarby świata,
Bo na nim Jezus ukochany,
Grzeszników z niebem brata.
Nie zdejmę Krzyża z mego serca,
Choćby mi umrzeć trzeba,
Choćby mi groził kat, morderca,
Bo Krzyż to klucz do nieba.

2. Nie zdejmę Krzyża z mojej duszy,
Nie wyrwę go z sumienia.
Bo Krzyż szatana wniwecz kruszy,
Bo Krzyż to znak zbawienia.
A gdy zobaczę w poniewierce,
Jezusa Krzyż i ranę,
Która otwiera Jego Serce,
W obronie Krzyża stanę

1. Nie zdejmę Krzyża z mojej ściany,
Za żadne skarby świata,
Bo na nim Jezus ukochany,
Grzeszników z niebem brata.
Nie zdejmę Krzyża z mego serca,
Choćby mi umrzeć trzeba,
Choćby mi groził kat, morderca,
Bo Krzyż to klucz do nieba.

2. Nie zdejmę Krzyża z mojej duszy,
Nie wyrwę go z sumienia.
Bo Krzyż szatana wniwecz kruszy,
Bo Krzyż to znak zbawienia.
A gdy zobaczę w poniewierce,
Jezusa Krzyż i ranę,
Która otwiera Jego Serce,
W obronie Krzyża stanę

1. Nie zdejmę Krzyża z mojej ściany,
Za żadne skarby świata,
Bo na nim Jezus ukochany,
Grzeszników z niebem brata.
Nie zdejmę Krzyża z mego serca,
Choćby mi umrzeć trzeba,
Choćby mi groził kat, morderca,
Bo Krzyż to klucz do nieba.

2. Nie zdejmę Krzyża z mojej duszy,
Nie wyrwę go z sumienia.
Bo Krzyż szatana wniwecz kruszy,
Bo Krzyż to znak zbawienia.
A gdy zobaczę w poniewierce,
Jezusa Krzyż i ranę,
Która otwiera Jego Serce,
W obronie Krzyża stanę

1. Nie zdejmę Krzyża z mojej ściany,
Za żadne skarby świata,
Bo na nim Jezus ukochany,
Grzeszników z niebem brata.
Nie zdejmę Krzyża z mego serca,
Choćby mi umrzeć trzeba,
Choćby mi groził kat, morderca,
Bo Krzyż to klucz do nieba.

2. Nie zdejmę Krzyża z mojej duszy,
Nie wyrwę go z sumienia.
Bo Krzyż szatana wniwecz kruszy,
Bo Krzyż to znak zbawienia.
A gdy zobaczę w poniewierce,
Jezusa Krzyż i ranę,
Która otwiera Jego Serce,
W obronie Krzyża stanę

1. Nie zdejmę Krzyża z mojej ściany,
Za żadne skarby świata,
Bo na nim Jezus ukochany,
Grzeszników z niebem brata.
Nie zdejmę Krzyża z mego serca,
Choćby mi umrzeć trzeba,
Choćby mi groził kat, morderca,
Bo Krzyż to klucz do nieba.

2. Nie zdejmę Krzyża z mojej duszy,
Nie wyrwę go z sumienia.
Bo Krzyż szatana wniwecz kruszy,
Bo Krzyż to znak zbawienia.
A gdy zobaczę w poniewierce,
Jezusa Krzyż i ranę,
Która otwiera Jego Serce,
W obronie Krzyża stanę

1. Nie zdejmę Krzyża z mojej ściany,
Za żadne skarby świata,
Bo na nim Jezus ukochany,
Grzeszników z niebem brata.
Nie zdejmę Krzyża z mego serca,
Choćby mi umrzeć trzeba,
Choćby mi groził kat, morderca,
Bo Krzyż to klucz do nieba.

2. Nie zdejmę Krzyża z mojej duszy,
Nie wyrwę go z sumienia.
Bo Krzyż szatana wniwecz kruszy,
Bo Krzyż to znak zbawienia.
A gdy zobaczę w poniewierce,
Jezusa Krzyż i ranę,
Która otwiera Jego Serce,
W obronie Krzyża stanę